GAIRĖS

EUROPOS CENTRINIO BANKO GAIRĖS (ES) 2023/831

2022 m. gruodžio 16 d.

kuriomis iš dalies keičiamos Gairės (ES) 2015/510 dėl Eurosistemos pinigų politikos sistemos įgyvendinimo *(ECB/2022/48)*

EUROPOS CENTRINIO BANKO VALDANČIOJI TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 127 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką,

atsižvelgdama į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą, ypač į jo 3 straipsnio 1 dalies pirmą įtrauką, 9 straipsnio 2 dalį, 12 straipsnio 1 dalį, 14 straipsnio 3 dalį ir 18 straipsnio 2 dalį ir 20 straipsnio pirmą pastraipą,

kadangi:

(1) siekiant bendros pinigų politikos, reikia apibrėžti priemones ir procedūras, kurias Eurosistema naudoja siekdama įgyvendinti šią politiką vienodu būdu valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro;

(2) pagal Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 18 straipsnio 1 dalies antrą įtrauką, Europos Centrinio Bankas ir valstybių narių, kurių valiuta yra euro, nacionaliniai centriniai bankai (toliau – NCB) gali atlikti kredito operacijas su kredito įstaigomis ir kitais rinkos dalyviais skolinant lėšas užtikrinus pakankamu įkeitimu;

(3) siekiant apsaugoti Eurosistemos įkaito pakankamumą, visam Eurosistemos kredito operacijoms tinkamam turtui, kuris naudojamas kaip įkaitas, taikomos konkrečios rizikos kontrolės priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti Eurosistemą nuo finansinių nuostolių, kai, kitai sandorio šaliai neįvykdžius įsipareigojimų, jos įkaitą reikia realizuoti. Tinkamos apsaugos užtikrinimo tikslais Eurosistemos rizikos kontrolės sistema reguliariai peržiūrima;

(4) dėl reguliarios Eurosistemos kredito operacijų rizikos kontrolės sistemos peržiūros ir atsižvelgdama į tai, kad kitų reguliuojamų padengtųjų obligacijų ir *multi cédulas* rizikos profilis yra panašus į stambių emisijų padengtųjų obligacijų rizikos profilį, 2022 m. liepos 15 d. Valdančioji taryba nusprendė, kad joms turėtų būti taikomi tokie patys įvertinimai mažesne nei rinkos verte, todėl visos reguliuojamos padengtosios obligacijos ir *multi cédulas* turėtų būti įtrauktos į II įvertinimo mažesne nei rinkos verte kategoriją. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad Eurosistemos pinigų politikos sistemoje nebelieka skirtumo tarp stambių emisijų padengtųjų obligacijų ir kitų rūšių reguliuojamų padengtųjų obligacijų, Europos Centrinio Banko gairėse (ES) 2015/510 (ECB/2014/60) ([1]) reikėtų išbraukti nuorodas į stambių emisijų padengtąsias obligacijas;

(5) todėl Gaires (ES) 2015/510 (ECB/2014/60) reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRES:

1 straipsnis

Pakeitimai

Gairės (ES) 2015/510 (ECB/2014/60) iš dalies keičiamos taip:

1) 2 straipsnio 48 punktas išbraukiamas;

2) XII priedas iš dalies keičiamas remiantis šių gairių priedu.

([1]) 2014 m. gruodžio 19 d. Europos Centrinio Banko gairės (ES) 2015/510 dėl Eurosistemos pinigų politikos sistemos įgyvendinimo (Bendrųjų dokumentų gairės) (ECB/2014/60) (OL L 91, 2015 4 2, p. 3).

2 straipsnis

Įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šios gairės įsigalioja tą dieną, kai apie jas pranešama NCB.

2. NCB imasi reikiamų priemonių šioms gairėms vykdyti ir jas taikyti nuo 2023 m. birželio 29 d. Jie praneša ECB apie su šiomis priemonėmis susijusius tekstus ir priemones ne vėliau kaip iki 2023 m. vasario 17 d.

3 straipsnis

Adresatai

Šios gairės skirtos visiems Eurosistemos centriniams bankams.

Priimta Frankfurte prie Maino 2022 m. gruodžio 16 d.

ECB valdančiosios tarybos vardu
ECB Pirmininkė
Christine LAGARDE

PRIEDAS

Gairių (ES) 2015/510 (ECB/2014/60) XII priedo VI skirsnis pakeičiamas taip:

„VI. 6 PAVYZDYS. RIZIKOS KONTROLĖS PRIEMONĖS

1. Šiuo pavyzdžiu iliustruojama rizikos kontrolės sistema, taikoma turtui, naudojamam kaip įkaitas Eurosistemos kredito operacijose. Jis pagrįstas prielaida, kad, apskaičiuojant įkaito vertės išlaikymo prievolės poreikį, atsižvelgiama į palūkanas, sukauptas už suteiktą likvidumą, ir taikoma suteikto likvidumo 0,5 % neįpareigojančio vertės pokyčio riba. Pavyzdys pagrįstas prielaida, kad kita sandorio šalis dalyvauja vykdant šias Eurosistemos pinigų politikos operacijas:

   a) pagrindinę refinansavimo operaciją, kuri prasideda 2022 m. rugsėjo 21 d. ir baigiasi 2022 m. rugsėjo 28 d., pagal kurią kitai sandorio šaliai paskirstoma 50 mln. eurų už 1,25 % palūkanų normą;

   b) ilgesnės trukmės refinansavimo operaciją, kuri prasideda 2022 m. rugsėjo 22 d. ir baigiasi 2022 m. gruodžio 21 d., pagal kurią kitai sandorio šaliai paskirstoma 45 mln. eurų už 1,25 % palūkanų normą;

   c) pagrindinę refinansavimo operaciją, kuri prasideda 2022 m. rugsėjo 28 d. ir baigiasi 2022 m. spalio 5 d., pagal kurią kitai sandorio šaliai paskirstoma 35 mln. eurų už 1,25 % palūkanų normą.

2. 1 lentelėje pateiktos antrinę rinką turinčio užtikrinamojo turto, kurį kita sandorio šalis naudoja šioms operacijoms, savybės.

1 lentelė

Sandoriams naudojamas antrinę rinką turintis užtikrinamasis turtas

Ypatybės

Pavadinimas	Turto rūšis	Termino pabaigos diena	Atkarpos apibūdinimas	Atkarpos ilgis	Likęs terminas	Kredito kokybės lygis (CQS)	Įvertinimas mažesne nei rinkos verte (%)
A turtas	Padengtosios obligacijos	2026 12 21	Fiksuotoji palūkanų norma	6 mėnesiai	4 metai	1–2	2,50
B turtas	Centrinės valdžios obligacija	2027 2 24	Kintamoji palūkanų norma	12 mėnesių	4 metai	1–2	1,50
C turtas	Bendrovių obligacija	2035 1 24	Nulinės atkarpos palūkanų norma		12 metų	1–2	10,00

Kainos procentais (įskaitant sukauptas palūkanas) (*)

2022 9 21	2022 9 22	2022 9 23	2022 9 26	2022 9 27	2022 9 28	2022 9 29
101,61	101,21	99,50	99,97	99,73	100,01	100,12
	98,62	97,95	98,15	98,56	98,59	98,57
					53,71	53,62

(*) Kainos, nurodytos konkrečią vertinimo dieną, atitinka dažniausiai buvusią kainą darbo dieną prieš vertinimo dieną.

ATSKIROJO ĮKAITO SISTEMA

Pirma, daroma prielaida, kad sandoriai su nacionaliniu centriniu banku (NCB) sudaromi taikant sistemą, pagal kurią kiekvienas sandoris užtikrinamas atskiru turtu. Kaip įkaitas naudojamas turtas vertinamas kiekvieną dieną. Rizikos kontrolės sistemą galima apibūdinti taip (taip pat žr. toliau pateiktą 2 lentelę):

1. 2022 m. rugsėjo 21 d. kita sandorio šalis sudaro užtikrinto skolinimo sandorį su NCB, kuris gauna 50,6 mln. eurų vertės A turto. A turtas yra padengtosios obligacijos su fiksuotąja atkarpa, kurių terminas sueina 2026 m. gruodžio 21 d. ir jos priskiriamos 1–2 kredito kokybės lygiams. Taigi jų terminas iki galiojimo pabaigos yra ketveri metai, todėl reikalingas įvertinimas 2,5 % mažesne nei rinkos verte. A turto rinkos vertė jo atitinkamoje rinkoje tą dieną yra 101,61 % kartu su sukauptomis palūkanomis už atkarpą. Kita sandorio šalis turi pateikti A turto už sumą, kuri, iš rinkos vertės atėmus 2,5 %, yra didesnė už paskirstytą 50 mln. eurų sumą. Todėl kita sandorio šalis pateikia A turto už nominaliąją 50,6 mln. eurų sumą, kurio pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė tą dieną yra 50 129 294 eurai.

2. 2022 m. rugsėjo 22 d. kita sandorio šalis sudaro atpirkimo sandorį su NCB, kuris perka A turto už 21 mln. eurų sumą (rinkos kaina – 101,21 %, įvertinimas – 2,5 % mažesne nei rinkos verte) ir B turto už 25 mln. eurų sumą (rinkos kaina – 98,62 %). B turtas yra centrinės Vyriausybės obligacijos su kintamųjų atkarpų mokėjimais, jos priskiriamos 1–2 kredito kokybės lygiams ir joms taikomas įvertinimas 1,5 % mažesne nei rinkos verte. A ir B turto pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė tą dieną yra 45 007 923 eurai, taigi ji didesnė už reikalaujamą 45 000 000 eurų sumą.

3. 2022 m. rugsėjo 22 d. pagrindinės refinansavimo operacijos, kuri pradėta 2022 m. rugsėjo 21 d., užtikrinamasis turtas yra perkainojamas. Kai A turto rinkos vertė yra 101,21 %, jo pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė vis dar yra tarp apatinės ir viršutinės verčių neįpareigojančių sumų. Todėl laikoma, kad pirminio įkaito pakanka ir pirminio suteikto likvidumo sumai, ir sukauptoms palūkanoms, kurios sudaro 1 736 eurus.

4. 2022 m. rugsėjo 23 d. užtikrinamasis turtas perkainojamas: A turto rinkos vertė yra 99,50 %, o B turto rinkos vertė yra 97,95 %. Sukauptos palūkanos sudaro 3 472 eurus už pagrindinę refinansavimo operaciją, kuri pradėta 2022 m. rugsėjo 21 d., ir 1 563 eurus už ilgesnės trukmės refinansavimo operaciją, kuri pradėta 2022 m. rugsėjo 22 d. Dėl to pirmojo sandorio A turto pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė nukrinta žemiau nei sandoriui užtikrinti reikalinga 915 147 eurų suma, t. y. suteikto likvidumo, pridėjus sukauptas palūkanas, bet taip pat žemiau už apatinį neįpareigojantį vertės lygį – 49 753 455 eurus.

   Kita sandorio šalis pateikia A turto už nominaliąją 950 000 eurų sumą, todėl iš rinkos vertės, apskaičiuotos pagal 99,50 % kainą, atėmus 2,5 % įvertinimą mažesne nei rinkos verte, atkuriamas pakankamas reikalingas įkaitas. NCB įkaito vertės išlaikymo prievoles gali vykdyti pinigais, o ne vertybiniais popieriais.

   Antrajam sandoriui taip pat reikalinga įkaito vertės išlaikymo prievolė, kadangi pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte užtikrinamojo turto, naudojamo sudarant šį sandorį, pakoreguota rinkos vertė (44 492 813 eurų) yra mažesnė už apatinį neįpareigojantį vertės lygį (44 776 555 eurus). Todėl kita sandorio šalis pateikia 550 000 eurų vertės B turto, kurio pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė yra 530 644 eurai.

5. 2022 m. rugsėjo 26 d. sandorių, kurie sudaryti 2022 m. rugsėjo 21 ir 22 d., užtikrinamasis turtas perkainojamas be papildomos įkaito vertės išlaikymo prievolės poreikio.

   2022 m. rugsėjo 27 d. turto, naudojamo ilgalaikei refinansavimo operacijai, kuri pradėta 2022 m. rugsėjo 22 d., perkainojimas parodo, kad pateikto turto pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė yra didesnė už viršutinį neįpareigojantį vertės lygį, todėl NCB turi grąžinti kitai sandorio šaliai B turto, kurio nominalioji vertė yra 300 000 eurų. Jei NCB kitai sandorio šaliai turi sumokėti pagal įkaito vertės išlaikymo prievolę dėl antrojo sandorio, tam tikrais atvejais galima atlikti tokio mokėjimo ir kitos sandorio šalies NCB sumokėtos sumos pagal įkaito vertės išlaikymo prievolę dėl pirmojo sandorio tarpusavio užskaitą. Tokiu atveju būtų tik vienas atsiskaitymas pagal įkaito vertės išlaikymo prievolę.

6. 2022 m. rugsėjo 28 d. kita sandorio šalis grąžina likvidumą didinusią sumą, suteiktą pagal 2022 m. rugsėjo 21 d. pradėtą pagrindinę refinansavimo operaciją, įskaitant sukauptas palūkanas, kurios sudaro 12 153 eurus. NCB grąžina A turto už nominaliąją 51 550 000 eurų sumą.

Tą pačią dieną kita sandorio šalis sudaro užtikrinto skolinimo sandorį su NCB, kuris perka 72,5 mln. eurų nominaliosios vertės C turto. Kadangi C turtas yra įmonių obligacijos su nuline atkarpa, kurių terminas iki galiojimo pabaigos yra daugiau 12 metų ir jos priskiriamos 1–2 kredito kokybės lygiams ir dėl to reikalingas įvertinimas 10 % mažesne nei rinkos verte, tai atitinkama pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė tą dieną yra 35 045 775 eurai.

BENDROJO ĮKAITO SISTEMA

Antra, daroma prielaida, kad sandoriai su NCB sudaromi taikant bendrojo įkaito sistemą, kurioje turtas, įtrauktas į bendrą turto, kurį naudoja kita sandorio šalis, fondą, nėra atskirai skiriamas konkretiems sandoriams užtikrinti.

1. Šiame pavyzdyje taikoma ta pati sandorių seka kaip ir pirmiau pateiktame atskirojo įkaito sistemos pavyzdyje. Pagrindinis skirtumas yra tas, kad perkainojimo dienomis viso fondo turto pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė turi padengti visoms nebaigtoms kitos sandorio šalies ir NCB operacijoms reikalingą įkaito sumą. 1 423 897 eurų įkaito vertės išlaikymo prievolė, atsirandanti 2022 m. rugsėjo 23 d., šiame pavyzdyje yra tapati tai, kurios reikia atskirojo įkaito sistemoje. Kita sandorio šalis pateikia A turto, kurio nominalioji vertė yra 1 500 000 eurų. Jis, atėmus 2,5 % įvertinimą mažesne nei rinkos verte, apskaičiuota remiantis 99,50 % kaina, atkuria pakankamą reikalingą įkaitą.

2. Be to, 2022 m. rugsėjo 28 d., kai sueina pagrindinės refinansavimo operacijos, pradėtos 2022 m. rugsėjo 21 d., terminas, kita sandorio šalis gali laikyti savo turtą bendrojo įkaito sistemos sąskaitoje. Turtas taip pat gali būti pakeistas kitu turtu, kaip matyti iš pavyzdžio, kuriame A turtas, kurio nominalioji vertė buvo 52,1 mln. eurų, yra pakeistas C turtu, kurio nominalioji vertė yra 72,5 mln. eurų, tam, kad padengtų suteiktą likvidumą padidinusią sumą ir pagal visas refinansavimo operacijas sukauptas palūkanas.

3. Rizikos kontrolės struktūra bendrojo įkaito sistemoje apibūdinta 3 lentelėje.

2 lentelė

Atskirojo įkaito sistema

Data	Sandoriai, kurių terminas nepasibaigęs	Pradžios diena	Pabaigos diena	Palūkanų norma-(%)	Suteiktas likvidumas	Sukaupt-os palūka-nos	Visa suma, kurią reikia padengti	Apatinės neįpareigojan-čios vertės suma	Viršutinės neįpareigojan-čios vertės suma	Pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė	Įkaito vertės išlaikymo prievolė
2022 9 21	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 129 294	
2022 9 22	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	1 736	50 001 736	49 751 727	50 251 745	49 931 954	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 007 923	
2022 9 23	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	3 472	50 003 472	49 753 455	50 253 490	49 088 325	– 915 147
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	1 563	45 001 563	44 776 555	45 226 570	44 492 813	– 508 750
2022 9 26	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	8 681	50 008 681	49 758 637	50 258 724	50 246 172	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	6 250	45 006 250	44 781 219	45 231 281	45 170 023	
2022 9 27	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	10 417	50 010 417	49 760 365	50 260 469	50 125 545	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	7 813	45 007 813	44 782 773	45 232 852	45 515 311	507 499
2022 9 28	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 28	2022 10 5	1,25	35 000 000	—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 045 775,00	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	9 375	45 009 375	44 784 328	45 234 422	44 997 612,88	
2022 9 29	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 28	2022 10 5	1,25	35 000 000	1 215	35 001 215	34 826 209	35 176 221	34 987 050,00	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	10 938	45 010 938	44 785 883	45 235 992	45 015 161,13	

3 lentelė

Bendrojo įkaito sistema

Data	Sandoriai, kurių terminas nepasibaigęs	Pradžios diena	Pabaigos diena	Palūkanų norma-(%)	Suteiktas likvidumas	Sukauptos palūkanos	Visa suma, kurią reikia padengti	Apatinės neįpareigojančios vertės suma (1)	Viršutinės neįpareigojančios vertės suma (2)	Pagal įvertinimą mažesne nei rinkos verte pakoreguota rinkos vertė	Įkaito vertės išlaikymo prievolė
2022 9 21	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	Netaikoma	50 129 294	
2022 9 22	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	1 736	95 001 736	94 526 727	Netaikoma	94 939 876	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	—					
2022 9 23	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	3 472	95 005 035	94 530 010	Netaikoma	93 581 138	– 1 423 897
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	1 563					
2022 9 26	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	8 681	95 014 931	94 539 856	Netaikoma	95 420 556	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	6 250					
2022 9 27	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 21	2022 9 28	1,25	50 000 000	10 417	95 018 229	94 543 138	Netaikoma	95 350 464	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	7 813					
2022 9 28	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 28	2022 10 5	1,25	35 000 000	—	80 009 375	79 609 328	Netaikoma	79 800 610	

	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	9 375					
2022 9 29	Pagrindinis refinansavimas	2022 9 28	2022 10 5	1,25	35 000 000	1 215	80 012 153	79 612 092	Netaikoma	79 759 483	
	Ilgesnės trukmės refinansavimas	2022 9 22	2022 12 21	1,25	45 000 000	10 938					

([1]) Bendrojo įkaito sistemoje apatinė neįpareigojančios vertės suma yra žemiausia įkaito vertės išlaikymo prievolės riba. Praktiškai dauguma NCB reikalauja papildomo įkaito, kai bendrojo įkaito rinkos vertė, pritaikius įvertinimą mažesne nei rinkos verte, tampa mažesnė už visą užtikrinamą sumą.

([2]) Bendrojo įkaito sistemoje viršutinė neįpareigojančios vertės suma yra nesvarbi, nes kita sandorio šalis visuomet sieks išlaikyti įkaito perviršį, kad sumažintų operacinius sandorius.“